

طراحی آموزشی

مطابق با هوش های هشت گانه ی گاردنر

دبیر خانه درس دینی و قرآن
مستقر در استان رضوی

در شماره ی ۲۶ مجله نظریه ی هوش های هشت گانه ی گاردنر که امروزه موافقان بسیاری دارد بیان شد. در بحث گذشته توضیح داده شد که هوش تنها به پیشرفت تحصیلی اطلاق نمی شود. در این شماره نیز دو طرح درس از سال دوم و سوم دبیرستان در ارتباط با کتاب دینی و قرآن که دبیرخانه ی دینی و قرآن سازمان آموزش و پرورش استان خراسان رضوی برای ما فرستاده است برای شما می آوریم. این دو طرح بر اساس الگوی هوش های چندگانه طراحی شده اند. پیشنهاد ما به شما این است که درباره ی هوش های چندگانه و طراحی درس بر اساس این هوش ها مطالعات بیشتری داشته باشید بعدها درباره ی این موضوع حرف های زیادی خواهید شنید.

رئوس مطالب:			عنوان درس: زیبایی عفاف		طراحی آموزشی درس ۱۳- پایه ی دوم دبیرستان
پوشش و حجاب در ادیان؛ قرآن و پوشش؛ تفاوت پوشش زن و مرد؛ ارتباط پوشش زنان و حضور آنان در جامعه			اهداف رفتاری بر مبنای هوش های چندگانه		اهداف و حیطه های دانشی - نگرشی - مهارتی
رسانه - روش	فعالیت فراگیرندگان	ارائه ی درس: فعالیت معلم	۱. آيات درس را به درستی و زیبایی تلاوت و ترجمه کنند. (هوش های موسیقایی، کلامی و میان فردی)	اهداف کلی	
رسانه: ضبط صوت	تکرار و تقلید لحن آیات	بخش آیات درس توسط ضبط صوت.	۲. بر اساس آیه ی ۹۵ سوره ی احزاب، حدود پوشش زنان را کشف و علت آن را استدلال کنند (هوش های منطقی، کلامی و برون فردی)		۱. آشنایی فراگیرندگان با زیبایی عفاف (حیطه ی شناختی)
روش: مشارکت فعال در گروه های خود	ترجمه ی آیات در گروه های کلاسی	از دانش آموزان می خواهد همراه نوار آیات را تکرار و تمیز کنند.	۳. توان مندی فراگیرندگان در انتخاب پوشش متناسب با شئون انسان مسلمان (حیطه ی روانی - حرکتی)		۲. علاقه مندی فراگیرندگان به تحقیق پیرامون عفاف و رابطه ی آن با جایگاه انسانی (حیطه ی عاطفی)
رسانه: ضبط صوت	ارائه ی ترجمه به کل کلاس	از دانش آموزان می خواهد، در گروه های خود آیات را ترجمه کنند.	۴. به روشنی بیان کنند که عفاف و حجاب در ادیان و فرهنگ های مختلف چگونه تعریف شده است.		
روش: مشارکت فعال	مباحثه ی گروهی، کشف حدود پوشش، جمع بندی استدلال مربوط و ارائه ی آن در کلاس	ایه ی ۹۵ سوره ی احزاب را مجدداً ارائه می کند و از فراگیرندگان می خواهد با توجه به خلقت طبیعی دختران، درباره ی معنی و مصادیق جلاب در گروه های خود بحث کنند.			

اهداف و حیطه‌های دانشی - نگرشی - مهارتی	اهداف رفتاری بر مبنای هوش‌های چندگانه	ارائه‌ی درس: فعالیت معلم	فعالیت فراگیرندگان	رسانه - روش
اهداف جزئی الف) حیطه‌ی شناختی: ۱. فراگیرندگان با دستورات اسلام در مورد عفاف و حدود آن آشنا شوند. ۲. فراگیرندگان تفاوت‌های بین زن و مرد را از نظر پوشش بدانند. ۳. فراگیرندگان با نظر ادیان آسمانی در خصوص چرایی و چگونگی پوشش آشنا شوند.	۳. ارتباط بین اخلاق و میزان پوشش در جوامع را بیان کنند (هوش‌های: کلامی، منطقی، برون‌فردی، دیداری فضایی و درون‌فردی).	• تصاویری از پوشش زنان و مردان در دنیای امروز و گذشته را به همراه برخی از آمارهای مسائل ضد اخلاقی ارائه می‌کند از فراگیرندگان می‌خواهد، اطلاعات فردی و سلامت جامعه را کشف کنند.	تفکر فردی دانش‌آموزان و مباحثه‌ی گروهی در خصوص مطالب ارائه شده و جمع‌بندی مطالب و ارائه‌ی آن در کلاس	رسانه: فیلم، عکس روش: مشارکت فعال و گروهی، بارش مغزی، سخن‌رانی
ب) حیطه‌ی عاطفی: ۱. فراگیرندگان نسبت به چگونگی پوشش خود در مجامع عمومی و خصوصی حساسیت لازم را نشان دهند. ۲. تأثیر نوع پوشش زنان را در شأن اجتماعی آنان درک کنند. ۳. فراگیرندگان تأثیر متقابل عفاف درونی و حجاب بیرونی را درک کنند. ج) حیطه‌ی روانی حرکتی: ۱. پوشش مناسب با شئون انسانی خود را انتخاب کنند. ۲. حریم بین زن و مرد را رعایت کنند. ۳. بین نقش اجتماعی خود و پوششی که انتخاب می‌کنند، ارتباطی سالم و منطقی برقرار سازند.	۴. دلیل تفاوت در حدود پوشش زنان و مردان را استدلال کنند (هوش‌های منطقی، کلامی، درون‌فردی و برون‌فردی).	با ایجاد سؤال در چرایی تفاوت پوشش زن و مرد از دانش‌آموزان می‌خواهد در مورد تفاوت‌های طبیعی موجود در خلقت زن و مرد، اقتضای تکوینی و تشریحی این تفاوت‌ها را کشف کند.	تفکر فردی و پاسخ‌دهی و گفت‌وگو در دو گروه درسی و کشف رابطه بین ساختار جسمانی زن و مرد و احکام الهی	رسانه: روش: بارش مغزی، مشارکت فعال، سخن‌رانی
۵. تفاوت‌های پوشش مناسب و نامناسب را بیان کند (هوش‌های درون فردی - کلامی - منطقی)	با ارائه‌ی برخی داستان‌های قرآنی و تمثیلات ایرانی و اشعار ملی، از دانش‌آموزان می‌خواهد اشعار یا داستان‌هایی را که در این رابطه می‌دانند، بیان کنند.	تفکر فردی فراگیرندگان و اعلان آمادگی برای بیان اشعار یا تمثیلات و داستان‌ها	رسانه: روش: سخن‌رانی، بارش مغزی	
۶. مشزکات پوشش زنان را در ادیان آسمانی کشف کنند و انطباق آن را با فطرت بشر توضیح دهند. (هوش‌های درون فردی، برون فردی، منطقی و مکانی).	با ارائه‌ی قسمت‌هایی از کتاب‌های اوستا و عهدین، تصاویری از الگوهای مذهبی ادیان آسمانی، از فراگیرندگان می‌خواهد اشتراکات این تصاویر را کشف و درباره‌ی دلیل آن در گروه‌های خود بحث کنند.	تفکر فردی و مباحثه‌ی گروهی و کشف رابطه‌ی فطرت و دین و جمع‌بندی مطالب و ارائه‌ی آن در کلاس	رسانه: عکس، فیلم روش: بارش مغزی، مشارکت فعال، سخن‌رانی	
۷. با مقایسه‌ی پوشش زنان و مردان ایران باستان و ایران بعد از اسلام، بر وجود حیا و عفاف ایرانی استدلال کنند (هوش‌های کلامی، منطقی، برون‌فردی و مکانی).	با ارائه‌ی تصاویر کتیبه‌ها، حجاری‌های تخت جمشید و آثار به جا مانده از هخامنشیان و اقوام ایرانی و لباس‌های محلی تا عصر رضا پهلوی، از فراگیرندگان می‌خواهد اشتراکات موجود را کشف و رابطه‌ی آن‌ها را با عفاف ایرانی در گروه‌های خود بحث کنند.	تفکر فردی فراگیرندگان و مباحثه‌ی گروهی و کشف رابطه و استدلال و ارائه‌ی آن در کلاس	رسانه: فیلم، عکس روش: بارش مغزی، مشارکت فعال، سخن‌رانی	
۸. رابطه‌ی مدل‌های لباس وارداتی و تهاجم فرهنگی را توضیح دهند (هوش‌های درون فردی، برون فردی، کلامی، منطقی و دیداری)	با ارائه‌ی کلیپ «خوش به حال چه کسی» و یا قسمت‌هایی از کلیپ حجاب، از فراگیرندگان می‌خواهد فرهنگ وارداتی را با فرهنگ اسلامی ایرانی تطبیق و حجم‌های دشمن را تشخیص دهد.	مباحثه‌ی گروهی و استخراج شیوه‌های استعماری	رسانه: فیلم، عکس روش: مشارکت فعال	
۹. با شناخت حریم زن و مرد، داوطلبانه حجاب را رعایت کنند هوش‌های منطقی و وجودگرا.				

۱. شروع تدریس با «برهان» ابراهیمی و ایجاد سؤال در ذهن فراگیرندگان و اثبات کل از طریق نفی جزء به جزء یا هم‌پاری فراگیرندگان
۲. ارائه‌ی تصاویری از پوشاک در اقوام و ادیان گوناگون و القای رابطه‌ی اخلاق با پوشاک به صورت غیرمستقیم.
۳. خواندن اشعاری نظیر شعر «دختران آریایی» و تحریک حس وطن‌دوستی فراگیرندگان و جهت‌دهی غیر مستقیم آنان به همه‌های فرهنگی
۴. ارائه‌ی کلیپ «خوش به حال چه کسی» و تقویت حس قیاسی و تطبیق و تحلیل داده‌ها در ذهن فراگیرندگان
۵. ارائه‌ی قسمت‌هایی از کلیپ حجاب و ایجاد سؤال در ذهن فراگیرندگان
۶. ارائه‌ی مصاحبه با یو آن رایدلی، خبرنگار مسلمان انگلیسی، و تقویت انگیزه‌های مثبت در فراگیرندگان به رعایت حریم الهی. بدیهی است که انتخاب انگیزه، با توجه به جو کلاس و محیط فرهنگی دانش‌آموزان صورت می‌گیرد.

ارزش‌یابی آغازین	ارزش‌یابی تکوینی	تعیین تکلیف
<p>۱. دو سخن از امام صادق درباره‌ی آراستگی بگویند (هوش کلامی).</p> <p>۲. آیا رعایت آراستگی فقط در جمع معنی دارد؟ (هوش‌های کلامی، درون فردی و منطقی).</p> <p>۳. تناسب میان آراستگی ظاهر و باطن را توضیح دهید (هوش‌های درون‌فردی، منطقی و کلامی).</p> <p>۴. چه ارتباطی بین عفاف و آراستگی وجود دارد (هوش‌های منطقی، درون‌فردی و کلامی).</p> <p>۵. چرا رعایت عفاف از سوی زنان و دختران جلوه‌ی زیباتری دارد؟ (هوش‌های کلامی، منطقی و فضایی).</p> <p>۶. چه تفاوتی بین آراستگی و خودنمایی وجود دارد؟ (هوش‌های کلامی، منطقی، درون‌فردی و برون‌فردی).</p>	<p>۱. از توجه همه‌ی ادیان آسمانی به پوشش زنان چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟ (هوش‌های منطقی و کلامی).</p> <p>۲. عزت نفس و حفظ حرمت دختران و زنان تا چه حدی به وضع پوشش آنان بستگی دارد؟ (هوش‌های درون‌فردی، منطقی و فضایی).</p> <p>۳. با وجود این‌که خداوند در قرآن به حجاب امر فرموده است، چرا برخی زنان و دختران مسلمان، حریم الهی را رعایت نمی‌کنند؟ (هوش‌های درون‌فردی، منطقی و وجودگرا).</p> <p>۴. رعایت پوشش اسلامی زنان در هر یک از موارد زیر چه ثمراتی را به دنبال دارد؟</p> <p>الف) برای زنان هوش‌های درون‌فردی، منطقی و فضایی</p> <p>ب) برای مردان هوش‌های درون‌فردی، برون‌فردی و فضایی</p> <p>ج) برای جامعه هوش‌های منطقی و فضایی</p> <p>۵. آیا پوشش اسلامی مانع انجام فعالیت‌ها و مشاغل اجتماعی می‌شود؟ هوش‌های منطقی، درون‌فردی و دیداری</p> <p>۶. چرا میان پوشش زن و مرد تفاوت وجود دارد؟ (هوش‌های درون‌فردی، منطقی و فضایی)</p> <p>۷. از میان انواع پوشش برای زن، کدام یک به عنوان حجاب برتر محسوب می‌شود؟ (هوش‌های درون‌فردی، منطقی و وجودگرا)</p>	<p>۱. تکالیف کتاب درسی</p> <p>۲. تحقیق پیرامون نقش زنان در پیروزی اولیه و شکست ثانویه‌ی انقلاب الجزایر و ارائه‌ی نتیجه‌ی آن در کلاس درس</p> <p>۳. بررسی نقش زنان در سقوط السالوادور آلنده، رئیس‌جمهور مردمی شیلی و ارائه‌ی نتیجه‌ی آن در کلاس</p> <p>موارد ۲ و ۳ در قالب پیشنهادات قابل بررسی و نمره‌دهی است.</p>

ماده‌ی درسی: دین و زندگی		موضوع درس: معجزه‌های از نوع کتابت		دوره‌ی تحصیلی: متوسطه پایه‌ی تحصیلی: سوم		مدت جلسه: ۹۰ دقیقه تهیه کننده: دبیرخانه‌ی دینی و قرآن		رئوس مطالب: سند و دلیل نبوت تناسب بین معجزه و شرایط زمان ختم نبوت و معجزه‌ی جاویدان جنبه‌های اعجاز قرآن		چیدمان کلاس:	
اهداف کلی:		آشنایی با قرآن به عنوان معجزه‌ی جاوید پیامبر اکرم		اهداف جزئی: ۱. یادگیری قرائت و ترجمه‌ی آیات درس ۲. درک لزوم ارتباط بین ادعا با سند و دلیل ۳. درک ضرورت داشتن معجزه از سوی پیامبران ۴. آشنایی با اهمیت تناسب بین نوع معجزه با شرایط زنان		۵. درک ارتباط ختمیت با جاودانگی اعجاز قرآن ۶. آشنایی با جنبه‌های اعجاز قرآن ۷. درک ارتباط اعجاز و امی بودن پیامبر					
اهداف رفتاری	هوش	فعالیت معلم	هوش	فعالیت دانش‌آموز	روش	وسيله					
۱. آیات درس را به درستی قرائت کند	کلامی و موسیقایی	آیات توسط معلم قرائت و با با لوازم صوتی پخش می‌شود.	موسیقایی، کلامی و برون‌فردی	دانش‌آموزان ابتدا گوش و سپس هم‌خوانی و تکرار می‌کنند	فردی گروهی	ضبط صوت					
۲. آیات درس را ترجمه کند	منطقی و کلامی	دانش‌آموزان را به گروه‌های متعدد تقسیم می‌کند و از آنان می‌خواهد آیات را ترجمه کنند.	برون‌فردی، منطقی و کلامی	دانش‌آموزان به صورت گروهی آیات را ترجمه و تکرار می‌کنند.	گروهی	کاغذ و قلم					
۳. برای قبول هر سخن و ادعا، دلیل طلب کند	استدلالی و کلامی	از دانش‌آموزان می‌خواهد نمونه‌هایی از ارتباط ادعا و دلیل را بیان کنند.	فضایی، کلامی و استدلالی	دانش‌آموزان به بیان نمونه‌هایی می‌پردازند و اهمیت این ارتباط را توضیح می‌دهند.	فردی	کارت شناسایی و مدارک دیگر					
۴. ضرورت داشتن معجزه از سوی پیامبران را توضیح دهد	کلامی و منطقی	از دانش‌آموزان می‌خواهد دلایل لزوم معجزه از سوی پیامبران را ابتدا به صورت فردی و بعد گروهی، بررسی کنند.	منطقی، برون‌فردی و درون‌فردی	دانش‌آموز فعالیت مورد نظر را انجام می‌دهد.	فردی گروهی	-					
۵. بتواند تناسب بین معجزه‌ی پیامبران و شرایط زمانی را تبیین کند.	کلامی و منطقی و فضایی	از دانش‌آموز می‌خواهد نمونه‌هایی از تناسب معجزات با شرایط زمان را بیان کنند.	کلامی فضایی و برون‌فردی	دانش‌آموزان معجزات پیامبران قبلی را به بحث و بررسی می‌گذارند.	گروهی						

گروهی	دانش آموزان به صورت گروهی ارتباط بین معجزه‌ی جاویدان و سخن را استدلال می‌کنند.	کلامی و استدلالی	ویژگی‌های سخن را از دانش آموزان می‌پرسد و از ایشان می‌خواهد، ارتباط این ویژگی‌ها با معجزه‌ی جاوید را استدلال کنند.	منطقی و کلامی	۶. دانش آموز استدلال کند که چرا معجزه‌ی جاوید باید از جنس سخن باشد.
صفحه‌ی نمایش	فردی گروهی	دیداری، کلامی، درون فردی و برون فردی	از دانش آموز می‌خواهد نظرش را در این باره بیان کند و به ایفای نقش بپردازد.	منطقی و کلامی	۷. تفاوت سخن خدا با کلام بشر را بیان کند.
کتاب	فردی گروهی	کلامی، منطقی، درون فردی و برون فردی	معلم پس از ذکر نمونه‌هایی، از دانش آموزان می‌خواهد با مطالعه‌ی ص ۷۵ و ۸۵ و یا دانسته‌های خود، موارد دیگر را ارائه دهد.	فضایی و کلامی	۸. نمونه‌هایی از عدم تبعیت قرآن از فرهنگ زمانه را بیان کند.
قرآن با کتب مربوطه	فردی گروهی	برون فردی، درون فردی و کلامی	چند نیاز را نام برد و از دانش آموزان می‌خواهد نمونه‌هایی از رهنمودهای قرآن را در این مورد بیان کنند.	منطقی و کلامی	۹. نشان دهد که قرآن در همه‌ی زمینه‌های مورد نیاز انسان در زندگی رهنمون دارد.
	گروهی	کلامی، قضایی و منطقی	معلم درباره‌ی توانایی یک فرد بی‌سواد از دانش آموزان سؤال می‌کند و سپس از ایشان می‌خواهد این توانایی‌ها را با ویژگی‌های موجود در قرآن مقایسه و نتیجه را گزارش کنند.	منطقی، کلامی و درون فردی	۱۰. دانش آموز توضیح دهد که افراد بی‌سواد نمی‌توانند این همه مطالب محکم و گسترده را بدون اتصال به عالم غیب بیابانند.
رایانه	فردی	درون فردی و کلامی	معلم از دانش آموز می‌خواهد با مطالعه‌ی ص ۱۲ و نیز مراجعه به سایت‌های گوناگون، موضوع را پی‌گیری کند.	کلامی و دیداری	۱۱. دانش آموز نشان دهد که چگونه قرآن نزد دانشمندان غیر مسلمان از ارتباط برخوردار است.

پژوهش گروهی، انسانی و مطالعات فرهنگی

هوش	پس آزمون	هوش	آزمون رفتار ورودی و پیش آزمون	هوش	ایجاد آمادگی و انگیزه
استدلالی، کلامی و فضایی	امتیازات قرآن نسبت به سایر کتاب‌های آسمانی چیست؟	درون فردی، فضایی و کلامی	شما در زندگی‌تان از قرآن چه استفاده‌ای می‌کنید و کاربردهای امروزی قرآن در جامعه‌ی ما چیست؟	موسیقایی و کلامی	● بخش آیتانی از قرآن کریم که به معرفی قرآن و بیان عظمت آن پرداخته است.
کلامی	جنبه‌های اعجاز قرآن را بیان کنید.	منطقی و کلامی	واژه‌های شعبده، تردستی، سحر، جادو و معجزه را معنا کنید.	کلامی و دیداری	● نگارش جمله‌ای از یکی از دانشمندان غیر مسلمان درباره‌ی عظمت قرآن
کلامی	ویژگی‌های اعجاز معنوی قرآن را بیان کنید.	دیداری، استدلالی و کلامی	بیت «نگار من که به مکتب نرفت و خط ننوشت، به غمزه مسئله‌آموز صد مدرس شد» را تفسیر کنید.	فضایی و کلامی	● اشاره به مواردی از تأثیر قرآن بر افرادی که به واسطه‌ی آشنایی با قرآن اسلام آوردند؛ مانند: ادواردو آنیلی
		استدلالی، کلامی و فضایی	معجزه‌ی پیامبر اسلام را با معجزات سایر پیامبران مقایسه و تفاوت آن را بیان کنید.		
		وجودگرا، درون فردی، کلامی و منطقی	از ویژگی‌های قرآن چه می‌دانید؟ چه تصویری از معجزه بردن آن دارید؟		